

ת"פ 61939/02/17 - מדינת ישראל נגד בן אלון

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 61939-02-17 מדינת ישראל נ' אלון

לפני כבוד השופט עידו דרויאן-גמליאל
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד יניב זוסמן וליה הרצוג
נגד
הנאשם בן אלון
ע"י ב"כ עו"ד ליאור אפשטיין

גזר דין

השתלשלות הדין:

1. ביום 18.9.17 הודה הנאשם והורשע בביצוען של 421 עבירות הונאה בכרטיס חיוב, לפי סעיף 17 לחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו-1986.
2. הנאשם הופנה לשירות המבחן והתקבל בעניינו תסקיר מיום 4.3.18, אליו נלווה "הסכם איחוי פגיעות". עוד בפני מסמכים שהגישה ההגנה [נע/1 - נע/4].
3. ביום 6.3.18 טענו הצדדים לעונש:
התביעה טענה לקביעתו של מתחם עונשי שבין עשרה לבין עשרים חודשי מאסר, ועתרה לעונש של עשרה חודשי מאסר, מאסר מותנה וקנס;
ההגנה מצידה עתרה לאימוץ המלצתו של שירות המבחן, לבטל את הרשעת הנאשם ולחייבו בביצוע של"צ;

מעשי הנאשם:

1. בסוף שנת 2015 ניצל הנאשם את חברותו עם בנה של הנפגעת, גב' גלית אלפסי, וכשביקר בביתם "הגיעו לידיו" (כלשון כתב האישום) שני כרטיסי אשראי של הנפגעת, שאת פרטיהם העתיק.
2. מצויד כך בפרטי כרטיסי האשראי והנפגעת, ביצע הנאשם 421 מעשי הונאה, החל מחודש דצמבר 2015 ועד לחודש יוני 2016, כשרכש מוצרים ושירותים בערך כולל של 54,722.50 ₪. הסכום הושב לחברות האשראי על-ידי הורי הנאשם.

דחיית עתירתה של ההגנה לביטול ההרשעה:

1. ההגנה עותרת לאימוץ המלצתו של שירות המבחן ולבטל את הרשעתו של הנאשם, על-בסיס חששו של שירות המבחן, שההרשעה תתייג את הנאשם כעובר חוק ותפגע בתפקודו העתידי.
2. הלכת **כתב** הידועה (ע"פ 2083/96 **כתב נ' מ.י.** (1997)) שאושררה שוב ושוב על-ידי בית המשפט העליון, קובעת כי ביטול הרשעה או הימנעות מהרשעה הם חריגים לכלל הקובע כי מי שביצע עבירה, יורשע. שימוש באמצעים חריגים אלו מחייב קיומם של שני תנאים מצטברים - פגיעה חמורה הצפויה לשיקום הנאשם, וטיב העבירה מאפשר לוותר על ההרשעה.
3. במקרה דנן לא נמצא בסיס לחשש ששיקום הנאשם ייפגע מעצם ההרשעה, וטיבה של העבירה מצדיק גם-מחייב את הטבעתו של החותם הפלילי על המעשה ועל העושה.

נסיבות העבירות - קביעת מתחם העונש ההולם:

1. אף שמדובר בריבוי מעשי הונאה שנפרשו על-פני כחצי שנה בהזדמנויות רבות ושונות, יש לראות את מעשיו של הנאשם כ"אירוע עבירה" אחד, לפי מבחני הפסיקה ולנוכח הקשר ההדוק בין המעשים (וראו דנ"פ 2999/16 **מזרחי נ' מ.י.** (2016) וע"פ 4527/14 **פרינץ נ' מ.י.** (2016)).
2. הנאשם פגע באופן חמור בערכים המוגנים בעבירה, שהם ערכי הקניין של בעלת הכרטיס וחברת האשראי, ערך הרצון החופשי של המרומים, והערך של עידוד ושימור הביטחון שבשימוש בכרטיסי חיוב ואשראי ככלים רבי-חשיבות במשק מודרני ופתוח.
3. מעשי הנאשם היו מתוכננים ולשם בצע כסף, תוך ניצול אמון של חברו ואמו שהכניסוהו לביתם כאורח רצוי וכך גמל להם. הנזק הפוטנציאלי הוא הסך שהתקבל במעשי ההונאה, אך הנזק הקונקרטי הוטב במלואו על-ידי הורי הנאשם - שבכך הפכו לניזוקים עיקריים ממעשיו.
4. היקף המעשים, גודל הסך המצרפי, התכנון והחזרתיות, כשהנאשם אינו מתעשת וחדל ממעשיו, יחד עם התו המיוחד של מעילה באמון, יצדיקו קביעתו של מתחם מחמיר.
5. הפסיקה הנוהגת החמירה בענישה במצבים דומים וראו למשל עפ"ג 5533-09-15 **ספיאן נ' מ.י.** (2016) ועפ"ג 9558-06-15 **סמירנוב נ' מ.י.** (2015).
6. מכלול השיקולים לעיל ומדיניות הענישה הנהוגה היו מובילים ברגיל לקביעתו של מתחם עונשי בין 10 לבין 20 חודשי מאסר, כעונש עיקרי (כדעת התביעה).
7. אולם: הנאשם דנן, יליד נובמבר 1997, ביצע את המעשים סמוך לאחר 'בגרותו', כשהנסיבות מצדיקות התחשבות בנתון מקל זה בקביעת המתחם, לפי סעיף 40ט(6) לחוק העונשין ("יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו, לרבות בשל גילו"):

א. אדגיש: אין עניינו בקביעה קטגורית בדבר קיומו של תחום ביניים שבין קטינות לבין

בגרות, יציר-כלאיים של "בגיר-צעיר". דרך זו נדחתה מפורשות בפסיקה, וראו ע"פ 6961/17
אלקיען נ' מ.נ. (2018) מהעת האחרונה, ועוד ראו ע"פ 2420/15 **אברהם נ' מ.נ.** (2015),
וכן דברי הש' חיות וסולברג בע"פ 452/14 **דבוש נ' מ.נ.** (2014); דברי הש' ברק-ארז בע"פ
7661/13 **אבו-נאסר נ' מ.נ.** (2014); דברי הש' רובינשטיין בע"פ 2357/13 **רוש נ' מ.נ.**
(2013); דברי הש' עמית בע"פ 7781/12 **פלוני נ' מ.נ.** (2013);

ב. עם-זאת, ניתן וראוי לשקול שיקולים הנוצצים בתפיסות חדשות של תהליך
ההתפתחות הקוגניטיבי של עבריינים המשתייכים לקבוצת גיל זו; לא רק במהלך קביעת העונש
בתוך המתחם שנקבע, לפי סעיף 40(א)1 לחוק העונשין, אלא גם במסגרת קביעת מתחם
העונש, לפי סעיף 40(א)6 הנ"ל ולעתים גם לפי סעיף 40(א)7 הדן במידת יכולתו של
הנאשם להימנע ממעשה ובמידת השליטה שלו על מעשהו (עניין **אלקיעאן**, סעיף 6 לדברי הש'
סולברג; עניין **אברהם**, פסקה 21; עניין **דבוש**, פסקה 4 לדברי הש' סולברג; עניין **רוש**, פסקה
י"ט);

ג. בבדיקה הקונקרטית והפרטנית הנדרשת יבדוק בית המשפט נתונים מרכזיים אלו:
"קרבתו [של הנאשם] לגיל 18, ההשפעה האפשרית של מאסר בפועל על שיקומו ומצבו
הנפשי, ובגרותו. הכול כעולה מתסקיר המבחן שיוגש בפניו בטרם גזירת העונש" (עניין **פלוני**,
פסקה 58; עניין **אברהם**, פסקה 20);

8. והנה: הנאשם ביצע את העבירה סמוך מאוד לאחר שמלאו לו שמונה-עשרה שנה; שירות המבחן קושר
שירות בין המאפיינים של אישיותו דאז, שעיקר מהותם חוסר בשלות, לבין ביצוע העבירה; הנאשם עבר כבר כשרת
דרך משמעותית בסיוע טיפולי לקראת גיבוש זהותו כבוגר בעל מערכת תפיסות והתנהגות נורמטיביות, שנוטל
אחריות על עצמו, ומפגין שאיפות ויכולות ראויות, לרבות תפקודו במסגרת הצבאית ובתעסוקה; השירות מזהיר,
כי כליאתו של הנאשם תביא להפסקת שירותו הצבאי, תפגע במאמציו לתפקוד תקין ותגרור רגרסיה במצבו.

9. לנוכח האמור ייקבע מתחם העונש ההולם בין מספר חודשי מאסר, שניתן לרצותם גם בעבודות שירות, לבין
12 חודשי מאסר, לעניין העונש העיקרי.

חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום:

1. הנאשם, יליד 18.11.97, כבן 20 כיום, מתגורר עם אמו ובעלה, משרת כסמל מבצעים בחיל המודיעין ועובד
במסעדה. מוצא הנאשם במשפחה נורמטיבית, כשבילדותו התגרשו הוריו וכל אחד מהם ביסס זוגיות אחרת.
משפחתו של הנאשם מהווה כיום מקור לחום ולתמיכה בנאשם, לצד אכזבתם הרבה ממעשיו. בנעוריו חבר
הנאשם לחברה שולית, הרבה לבלות, צרך אלכוהול ומדי-פעם גם קנביס, ובזבז כספים באופן לא-מבוקר. הוריו
ביקשו להפסיק את התנהלותו זו והפסיקו לממן את הנאשם, וכך החלו קונפליקטים ונפער ריחוק בין הנאשם
לבין הוריו.

2. שירות המבחן מעריך כי מאפיינים לא-בוגרים הם שעמדו בבסיס מעשי העבירה: הנאשם רצה להידמות
לחבריו, אותם תפס כאמידים ממנו, ולהמשיך להפגין את יכולותיו הכלכליות כדי "לקנות" את מקומו בחבורה.

אופיו הלא-בשל של הנאשם, שהתאפיין בנטייה להיגררות ולריצו, הכשיל אותו במציאת פתרון קל ומהיר, תוך הדחקה והתעלמות ממשמעותם המכוערת של המעשים, מהפגיעה בחברו ומהתוצאות הצפויות.

3. השירות מצא, כי הנאשם עבר דרך משמעותית של התבגרות וגיבוש אופיו כבוגר עצמאי ואחראי: הנאשם החל בטיפול פרטי אצל קרימינולוג קליני כשלושה חודשים לאחר תום ביצוע העבירות, והתרשמותו של זה דומה להתרשמות שירות המבחן - הנאשם משקיע משאבים בטיפול ובדק ומקדם את חלקי אישיותו הזקוקים לכך, כגון הדימוי העצמי, המסוגלות לקשרים משמעותיים עם משפחתו ומקורביו, תחושת האחריות, ועוד. הנאשם ניתק את הקשר עם חבר מרעיו וחידש קשר מיטיב עם הוריו. שירות המבחן התרשם גם מהתמדתו של הנאשם בשירות צבאי משמעותי, ומהירתמותו לעבודה יציבה הממחישה לו את ערכו של כסף המושג במאמץ. כיום מביע הנאשם תחושות כנות של אשמה, בושה וחרטה.

4. שירות המבחן ניהל הליך גישור פוגע - נפגע (גפ"ן) בין הנאשם לבין הנפגעת, על בסיס התפיסה של "צדק מאחה". התהליך, המתואר בהסכם שצורף לתסקיר, היה משמעותי ורגשי מאוד. הנאשם הביע צער וחרטתו, כמו-גם נכונות להוסיף פיצוי לנפגעת (סך הגזלה הוחזר, כאמור לעיל). הנפגעת מצידה סלחה לנאשם, וביקשה להעביר לבית המשפט את אמונה בנאשם, שלמד לקח וערך שינוי בחייו, ואת בקשתה להקל בעונשו ולמנוע פגיעה בשיקומו.

5. המתחם שנקבע לעיל מאפשר להעניש את הנאשם בעונש עיקרי של מאסר בעבודות שירות, שאין עמו את הפגיעה ההרסנית של כליאה ואף לא את התיוג החברתי (בשונה מהמשפטי) של אסיר.

6. אולם, שוכנעתי כי במקרה דנן, גם פגיעתו של עונש זה בתהליך שיקומו של הנאשם - למעשה, העברתו ממצב ילדתי וחסר אחריות למצב של בגרות - תהא מהותית ומזיקה. הנאשם משרת כיום בצה"ל בתפקיד אחראי, עובד ומשתכר, ומקדיש משאבים לטיפול מקדם. הנאשם לא יוכל להמשיך בשירות הצבאי אם יאלץ לבצע עבודות שירות.

7. דומני, כי במקרה חריג זה, מתן משקל גדול לרצונה של הנפגעת וקשב רגיש לדבריה, הם אלו שישדרו לה מסר מעצים של כבוד והערכה, ואולי גם תחושה מלאה של סגירת המעגל.

8. עונשו של הנאשם יחרוג מהמתחם: ענישה קונקרטיית תגולם בשעות של"צ בהיקף ניכר וכן בקנס שהנאשם יוכל לעמוד בו; תוספת הרתעה תימצא בהטלת מאסר מותנה והתחייבות; המשך תהליך השיקום יובטח בצו מבחן, לתקופה ארוכה מזו שהמליץ עליה שירות המבחן.

אני גוזר אפוא על הנאשם את העונשים הבאים:

א. שישה חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים מהיום, שלא יעבור עבירת רכוש מכל סוג, או כל עבירה אחרת שיש בה יסוד של זיוף, מרמה או תחבולה;

ב. קנס בסך 5,000 ₪, או חודשיים מאסר תמורתו. הקנס ישולם בחמישה תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, שהראשון שבהם לא יאוחר מיום 1.5.18, וכשמחדל או עיכוב באחד התשלומים יעמיד מלוא הסך לפירעון מיידי;

ג. התחייבות בסך 10,000 ₪ למשך שנתיים מהיום, שלא יעבור עבירת רכוש מכל סוג, או כל עבירה אחרת שיש בה יסוד של זיוף, מרמה או תחבולה. לא תיחתם ההתחייבות, ייאסר הנאשם למשך שלושה חודשים;

ד. של"צ בהיקף של 250 שעות ביחידת המתנדבים בעיריית רמת השרון, לפי תכנית שירות המבחן המאושרת עתה. הנאשם מוזהר, כי אי-ציות להוראות השירות או הממונים במקום השל"צ, יוביל להשבת התיק לבית המשפט ולגזירת עונש חלופי נוסף;

ה. פיקוח שירות המבחן למשך 18 חודשים, כשהנאשם מוזהר כי הימנעות משיתוף פעולה עם השירות, יוביל להשבת התיק לבית המשפט ולגזירת עונש חלופי נוסף;

הוראות נלוות:

- א. עותק גזר הדין יישלח לידיעת שירות המבחן;
- ב. ככל שהפקיד הנאשם פיקדון בתיק המשטרה, יושב לו הפיקדון;
- ג. מוצגים, ככל שקיימים, יועברו להכרעה פרטנית של קצין משטרה;

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, כ"ד אדר תשע"ח, 11 מרץ 2018, במעמד הצדדים.